

Andrzej Kansy

(Mazowiecka Uczelnia Publiczna, Płock,
e-mail: a.kansy@mazowiecka.edu.pl)

ORCID: 0000-0003-4985-5969

Z DZIEJÓW BADAŃ JĘZYKOZNAWCZYCH W PŁOCKU

TRADYCJE

Refleksje na temat języka polskiego mają w Płocku długą tradycję. Siega ona połowy XVI w. i jest związana z osobą Stanisława Murzynowskiego (1528–1553), pochodzącego z Murzynowa koło Płocka, autora pierwszego przekładu *Nowego Testamentu* na język polski [1551–1553], a także dzieła *Ortografija polska*.¹ Troska o język polski charakteryzowała też społeczników zrzeszonych w Towarzystwie Naukowym Płockim (TNP), założonym w 1820 r. przy Szkole Wojewódzkiej Płockiej. Utworzenie Towarzystwa było wynikiem oddziaływania idei rozwijania nauki i oświaty w ośrodkach prowincjonalnych, promowanej przez ministra Stanisława Kostkę Potockiego, przewodniczącego Komisji Wyznań i Oświecenia Publicznego w okresie Królestwa Polskiego. Był on opiekunem Towarzystwa obok m.in. Stanisława Staszica, Juliana Ursyna Niemcewicza, Bogumiła Lindego oraz Wojciecha Szwejkowskiego – pierwszego rektora Uniwersytetu Warszawskiego.² W pierwszym okresie działalności utworzono bibliotekę oraz, jedno z pierwszych w Królestwie Polskim, muzeum.³ W 1830 r. Towarzystwo zakończyło działalność. Niekwestionowaną zasługą organizacji stało się pobudzenie społeczeństwa do naukowych badań regionalnych na prowincji oraz podtrzymywanie kultu narodowego w sytuacji faktycznego nieistnienia polskiej państwowości.

---

¹ Stanisław Murzynowski z Suszyc, *Ortografija polská. To jest nauka pisania i czytania języka polskié(go), ilé Polákowi potrzebá, niewielem słów dostatecznie wypisaná*, Królewiec 1551.

² AGAD, zespół Archiwum Publiczne Potockich, nr 271, s. 535, za: E. Potkowski, *165 lat Towarzystwa Naukowego Płockiego (3 czerwca 1820–1985), Pamiętka z pierwszego posiedzenia Towarzystwa Naukowego w Płocku (3 czerwca 1820)*, s. 2–3, Warszawa 1985; *Prospekt działań Towarzystwa Naukowego przy Szkole Wojewódzkiej Płockiej*, Płock 1821, s. 11.

³ M. Soltysiak, *Funkcje społeczne Muzeum Mazowieckiego w Płocku*, Warszawa 1985, s. 79.

Po ponad siedemdziesięciu latach, w 1907 r., na skutek inicjatywy miejscowej inteligencji, nastąpiło odrodzenie Towarzystwa.⁴ Jego statut wyznaczał kierunki działalności, m.in. krzewienie nauki i oświaty oraz gromadzenie danych naukowych dotyczących guberni płockiej. Wśród najważniejszych zadań organizacji znalazło się rozwijanie badań regionalnych oraz utworzenie Biblioteki im. Zielińskich po przejęciu cennego księgozbioru Gustawa Zielińskiego ze Skępego.⁵ Działalność Towarzystwa została zawieszona na czas okupacji hitlerowskiej.

W 1945 r. aktywność TNP została wznowiona. Uruchomiono bibliotekę i muzeum, rozpoczęto działalność popularyzatorską, badawczą oraz wydawniczą. Towarzystwo podejmowało też liczne inicjatywy ze sfery kultury i sztuki.⁶ Obecnie TNP działa na podstawie statutu z 2019 r. Określono w nim następujące cele:

Towarzystwo, kontynuując postępowe tradycje polskiej myśli naukowej, ma na celu krzewienie i upowszechnianie nauki, prowadzenie i popieranie badań naukowych oraz gromadzenie materiałów naukowych, w szczególności dotyczących Płocka i terenów związanych z regionem Mazowsza, w zakresie różnych gałęzi wiedzy.⁷

W pierwszym programie badawczym TNP z 1820 r. postawiono sobie za cel dokładne opisanie województwa płockiego, m.in. pod względem geograficznym, statystycznym, ekonomicznym, botanicznym, mineralogicznym, technologicznym, religioznawczym oraz językoznawczym. Opis ten miał obejmować: „Właściwe wyrazy i szczególne sposoby mówienia mieszkańców okolic Płockich, ze względu na dawny dialekt i późniejsze w nim zmiany”.⁸ Program ten nie został w pełni zrealizowany, ale stanowił odniesienie do późniejszych badań.

Pod koniec XIX w. ukazało się w Płocku opracowanie na temat języka prasy, *O skażeniu obecnym języka polskiego w prasie*.⁹ Jego autorem był Ludomir Ludwik Szczerbowicz-Wieczór (1842–1898), nauczyciel Gimna-

---

⁴ TNP, Akta TNP, sygn. 3, *Protokół posiedzenia zarządu Towarzystwa Naukowego Płockiego z dnia 2 IV 1907 r.*

⁵ Tamże, *Protokół zebrania organizacyjnego Towarzystwa Naukowego Płockiego z dnia 23 III 1907 r.* Zob. A.M. Stogowska, *Dzieje i funkcje Biblioteki Towarzystwa Naukowego Płockiego (1820–1985)*, Płock 1994; A.M. Stogowska, *Rola intelektualna i kulturotwórcza Towarzystwa Naukowego Płockiego w latach 1820–1830, 1907–1939*, Płock 1998.

⁶ Zob. A. Kansy, *Tradycja i współczesność Towarzystwa Naukowego Płockiego* [w:] Z. Kruszewski (red.), *Towarzystwa naukowe w Polsce – dziedzictwo, kultura, nauka, trwanie*, Warszawa 2013, t. 1, s. 250–261.

⁷ *Statut Towarzystwa Naukowego Płockiego z 17 czerwca 2019 r.*, § 8.

⁸ *Prospekt działań Towarzystwa Naukowego w Płocku*, Płock 1820, s. 7.

⁹ L. Szczerbowicz-Wieczór, *O skażeniu obecnym języka polskiego w prasie*, Płock 1881.

zjum Gubernialnego Męskiego w Płocku.¹⁰ Książka została pozytywnie zaopiniowana przez komisję językową Polskiej Akademii Umiejętności.¹¹ Autor wskazał błędy, których źródłem jest potoczna mowa mieszkańców Warszawy. Krytykował też używanie rusycyzmów, germanizmów, galicyzmów i zapożyczeń z innych języków.

Rok później ukazała się druga książka tego autora pt. *Badania porównawcze w dziedzinie języka i ich wyniki przystępnie streszczone*.¹² Spotkała się z krytyką Adama Antoniego Kryńskiego, który na łamach „Biblioteki Warszawskiej” zarzucił autorowi m.in. niestosowanie zasad naukowych oraz nieuwzględnienie ówczesnego stanu wiedzy.¹³ Zainteresowanie językiem ojczystym L. Szczerbowicz-Wieczór realizował także, zamieszczając publikacje, m.in. dotyczące ortografii, w „Korespondencie Płockim” [1876–1889].¹⁴

W latach 1901–1919 działało w Płocku Towarzystwo Opieki nad Mową Ojczystą (TONMO).¹⁵ Jego twórcą był Czesław Przybyszewski, nauczyciel języka polskiego w Gimnazjum Polskiej Macierzy Szkolnej w Płocku. Pełnił on funkcję prezesa do 1910 r. Następnie funkcję tę objął jego brat Bogumił. W organizacji działał również Aleksander Maciesza, prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego.

Celem organizacji było ocalenie języka polskiego przed rusyfikacją. W tym dziele miało pomóc utworzenie biblioteki, początkowo tajnej. W okresie liberalizacji polityki ze strony władzy carskiej w 1906 r. założono Czytelnię Polską, która mieściła się w prywatnym mieszkaniu Stanisława Betleya przy ul. Kolegialnej w Płocku. Jej księgozbiór liczył ponad 4000 książek, prenumerowano 20 gazet codziennych. Zakupy finansowano z prywatnych środków, m.in. z darów rodziny Chałdyńskich i lekarza Władysław Kosmacińskiego.¹⁶ TONMO nadal pozostawało tajne, liczyło ponad 100 członków. Organizowało pogadanki, podczas których omawiano sprawy społeczne i odczytywano przygotowywane teksty. Organizowano ponadto wykłady na różne tematy, m.in. na temat historii,

---

¹⁰ Zob. B. Konarska-Pabiniak, *Ludomir Ludwik Szczerbowicz-Wieczór – zapomniany nauczyciel Gimnazjum Gubernialnego Męskiego w Płocku*, „Notatki Płockie” 1980, nr 3, s. 34–37; A.J. Papierowski, J. Stefański, *Płocczanie znani i nieznan*, Płock 2002, s. 577–578.

¹¹ „Korespondent Płocki” 1879, nr 15, s. 2.

¹² L. Szczerbowicz-Wieczór, *Badania porównawcze w dziedzinie języka i ich wyniki przystępnie streszczone*, Warszawa 1882.

¹³ A.A. Kryński (rec.), *Badania porównawcze w dziedzinie języka i ich wyniki, przystępnie streścił Ludomir Szczerbowicz-Wieczór*. Warszawa, 1882, 2 8-ce mn., str. 181, „Biblioteka Warszawska” 1882, t. 4, s. 466–475.

¹⁴ L.S.W. [L. Szczerbowicz-Wieczór], *Z dziedziny języka i pisowni*, „Korespondent Płocki” 1882, nr 15, s. 2.

¹⁵ *Sprawozdanie Towarzystwa Opieki nad Mową Ojczystą*, Płock 1919.

¹⁶ *Sprawozdanie Towarzystwa Opieki nad Mową Ojczystą*, Płock 1919, s. 2–3.

literatury polskiej oraz językoznawstwa. Towarzystwo prowadziło Koło Nauczania Ludowego, w ramach którego społecznie nauczano dzieci czytania i pisania w języku polskim, rachunków oraz historii. Organizacja prowadziła kursy dla nauczycieli w celu przeciwdziałania rusyfikacji.¹⁷ Towarzystwo w 1917 r. utworzyło dwa oddziały: w Radziwiu i w Rogozinie.¹⁸

W tym samym czasie działał ks. Ignacy Charszewski (1869–1940), proboszcz parafii w Trzepowie koło Płocka. Ukończył on Gimnazjum Gubernialne w Płocku oraz miejscowe Seminarium Duchowne, studiował w Akademii Duchownej w Petersburgu. Był krytykiem literackim i literatem. Swoje artykuły zamieszczał w takich czasopismach jak: „Przegląd Katolicki”, „Kwartalnik Teologiczny”, „Słowo”, „Rola”, „Tygodnik Ilustrowany”. Znany był ze swoich antysemitycznych i antysocjalistycznych poglądów.¹⁹ Ks. Charszewski należał do grona współpracowników „Poradnika Językowego”. Na jego łamach w latach 1906–1910 ukazywały się artykuły i recenzje autora, m.in. na temat barbaryzmów, nazwisk żeńskich, błędów drukarskich, neologizmów, słownictwa teologicznego.

W 1923 r. w Płocku ukazała się publikacja *Język a my. Kilka uwag o tak zwanych błędach językowych* autorstwa Jana Rzewnickiego (1871–1944). Autor urodził się w Ciechanowie, ukończył Gimnazjum Gubernialne w Płocku, następnie Wydział Fizyczno-Matematyczny Uniwersytetu Warszawskiego, a także Politechnikę w Berlinie-Charlottenburgu, gdzie otrzymał dyplom inżyniera elektryka. Zawodowo związany był z Oddziałem Warszawskim Polskich Zakładów „Siemens”. Zainteresowania językoznawcze realizował w Komisji Słowniczej Warszawskiego Oddziału Towarzystwa Popierania Rosyjskiego Przemysłu i Handlu w Petersburgu, gdzie zajmował się porządkowaniem i spolszczaniem słownictwa technicznego.²⁰

Wspomniana książka *Język a my* zawierała refleksję nad historią i teraźniejszością języka polskiego. Autor zwracał uwagę na nieposzanowanie języka polskiego, powszechność błędów językowych w prasie, w publikacjach książkowych oraz w mowie. Sprzeciw autora wzbudza hołdowanie obcym modom poprzez nadużywanie wyrazów obcojęzycznych. Dbalność o język polski powinna być zdaniem J. Rzewnickiego jednym z przejawów patriotyzmu.

Publikacja wzbudziła zainteresowanie Romana Zawilińskiego, twórcy i redaktora naczelnego „Poradnika Językowego”, który w rubryce *Nowe*

¹⁷ A.J. Papierowski, *Organizacje i instytucje społeczne i polityczne w Płocku w latach 1905–1914. Studium monograficzne*, Płock 2010, s. 94–101.

¹⁸ *Sprawozdanie Towarzystwa Opieki nad Mową Ojczystą*, Płock 1919, s. 6–7.

¹⁹ A.J. Papierowski, J. Stefański, *Płocczanie znani i nieznani*, Płock 2002, s. 87–88.

²⁰ A.J. Papierowski, J. Stefański, *Płocczanie znani i nieznani*, t. 2, Płock 2007, s. 550–551.

książki zamieścił jej recenzję. Autor zwrócił uwagę, że J. Rzewnicki wyowiada się nie z perspektywy językoznawcy, lecz z pozycji człowieka wielce miłującego mowę ojczystą.²¹

WSPÓLPRACA TNP I ZAKŁADU JĘZYKOZNAWSTWA PAN

Badania językoznawcze w Płocku po II wojnie światowej związane były przede wszystkim z Towarzystwem Naukowym Płockim i z jego działaczami. W 1955 r., trzy lata przed ogłoszeniem przez Sejm PRL lat 1960–1966 okresem obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego, w Płocku zapoczątkowano dyskusję na temat czasu powstania miasta. Wzięli w niej udział przedstawiciele Miejskiej Rady Narodowej w Płocku, Miejskiego Komitetu PZPR w Płocku oraz związani z Towarzystwem Naukowym Płockim adwokaci, Kazimierz Askanas i Tadeusz Gierzyński. Zasugerowali oni, że ustalenie czasu powstania Płocka wymaga przeprowadzenia badań archeologicznych i historycznych. W celu potwierdzenia i udokumentowania tysiącletnich dziejów miasta w marcu 1955 r. powołano Komisję Badań nad Powstaniem i Rozwojem Płocka. Na jej przewodniczącego wybrano K. Askanasa.²² To wówczas zawiązała się idea regionalnego ruchu naukowego w Płocku.

Komisja wytypowała przedstawicieli płockiego środowiska intelektualnego, którzy mogliby być przydatni w badaniach, oraz opracowała plan pracy. Okazało się, że zgłoszone tematy obejmowały szerszy obszar badawczy niż zakładano. Wśród złożonych tekstów znalazło się między innymi dzieło *Zawołania handlowe w Płocku* K. Askanasa.²³ Autor omówił przedmiot badań z perspektywy językoznawczej i muzykologicznej.²⁴

W związku z pracami Komisji przybywało wyników badań. Coraz bardziej widoczna stawała się potrzeba powołania do życia czasopisma, w którym można by je publikować.²⁵ W wyniku realizacji tej potrzeby powstał kwartalnik „Notatki Płockie”. Jego pierwszy numer ukazał się 22 lipca 1956 r. Wkrótce czasopismo przejęło funkcję integracyjną; to wokół niego zaczął się tworzyć się krąg autorów i odbiorców.

²¹ R. Zawiliński, *Język a my. Kilka uwag o tak zwanych błędach językowych*. Skreślił J. Rz., Płock 1923, str. 40, „Poradnik Językowy” 1925, z. 1, s. 14–15.

²² K. Askanas, *Działalność naukowa Towarzystwa Naukowego Płockiego w czterdziestolecu PRL*, cz. 1, dz. cyt., nr 3, s. 20.

²³ Tenże, *Praca Komisji Badań nad Powstaniem i Rozwojem Płocka*, „Notatki Płockie” 1956, nr 1, s. 5; *Wykaz prac płocczan zgłoszonych komisji*, „Notatki Płockie” 1956, nr 1, s. 7.

²⁴ Tenże, *Zawołania handlowe w Płocku*, „Notatki Płockie” 1956, nr 2, s. 23–28.

²⁵ Tenże, *O potrzebie czasopism regionalnych*, „Notatki Płockie” 1956, nr 1, s. 3–4.

W 1956 r. Komisja Badań nad Powstaniem i Rozwojem Płocka zorganizowała Konferencję Sprawozdawczo-Planującą Regionu Płockiego. Wziął w niej udział Witold Doroszewski i wygłosił referat na temat regionalizmu. Profesor Doroszewski związany był bowiem od dawna z ruchem regionalnym, współpracował z Aleksandrem Patkowskim. Podpisy Witolda Doroszewskiego i Kazimierza Nitscha widnieją pod *Programem regionalizmu polskiego* z 1926 r. Podczas Konferencji W. Doroszewski zadeklarował współpracę z płockim ośrodkiem.

Współpraca z Zakładem Językoznawstwa PAN została zapoczątkowana poprzez włączenie do planu badań Komisji nowych dyscyplin, m.in. językoznawstwa. Komisja zwróciła się w tej sprawie do prof. Doroszewskiego, członka rzeczywistego PAN, kierownika Zakładu Językoznawstwa PAN. W zakładzie tym prowadzono badania gwaroznawcze, m.in. na temat odrębności gwarowej Mazowsza.²⁶ Badania dialektologiczne na Mazowszu stanowiły kontynuację badań naukowych prowadzonych przed II wojną światową i po jej zakończeniu.²⁷

Zawiązana współpraca miała bardzo konkretny wymiar. Komisja, działająca w ścisłej współpracy z Towarzystwem Naukowym Płockim, włączyła się bowiem w prace nad atlasem gwar mazowieckich. Badania w tym zakresie prowadzone były na obszarze Mazowsza w historycznych granicach z XVI w. Zbieranie materiałów odbywało się za pomocą kwestionariuszy opracowanych przez Zakład Językoznawstwa PAN. Opracowano 6 zeszytów ilustrowanego kwestionariusza do badań słownictwa ludowego z zakresu kultury duchowej i materialnej. Tematyka kwestionariuszy obejmowała słownictwo gwarowe z zakresu hodowli, uprawy i obróbki włókna lnianego, przygotowywania pokarmów oraz meteorologii. Ponadto badano słowotwórstwo, fleksję i wybrane zagadnienia fonetyczne.

W wypełnianiu kwestionariuszy brali udział pracownicy Pracowni Dialektologicznej Zakładu Językoznawstwa oraz nauczyciele. Nauczyciele wytypowani przez Komisję Badań nad Powstaniem i Rozwojem Płocka odwiedzali mieszkańców wsi i zbierali dane za pomocą ankiet korespondencyjnych (wydrukowanych na koszt Komisji). Zebrane dane trafiały do Komisji, która następnie przekazywała je do Pracowni Dialek-

---

²⁶ K. Nitsch, *Wybór pism polonistycznych*, t. 4: *Pisma dialektologiczne*, Wrocław-Kraków 1958, s. 106–107.

²⁷ Por. H. Świdorska, *Dialekt Księstwa Łowickiego*, *Prace Filologiczne* t. 14, Warszawa 1929; W. Doroszewski, *Mowa mieszkańców wsi Staroźreby*, *Prace Filologiczne* t. 16, Warszawa 1934; H. Friedrich, *Studia nad nosowością w gwarach Mazowsza*, Warszawa 1937; H. Friedrich, *Gwara kurpiowska. Fonetyka*, Warszawa 1955; W. Doroszewski, *Studia fonetyczne kilku wsi mazowieckich*, Wrocław 1955; A. Furdal, *Mazowieckie dyspalatalizacje spółgłosek wargowych miękkich*, Wrocław 1955.

tologicznej Zakładu Językoznawstwa PAN.²⁸ Metoda badań korespondencyjnych została zaproponowana przez K. Askanasa, wiceprezesa TNP. Okazała się bardzo wydajna. Zebrano w ten sposób 1 240 920 odpowiedzi. Badaniami objęto ok. 1200 wsi mazowieckich. Rozpoczęte w 1957 r. badania trwały 14 lat i zakończyły się wraz z wydaniem 10 tomów *Atlasu gwar mazowieckich* w latach 1971–1992. Częstkowe wyniki publikowano w „Notatkach Płockich”, podobnie jak inne powstałe prace językoznawcze.²⁹

W uznaniu zasług dla rozwoju badań językoznawczych i regionalnych w Płocku Towarzystwo Naukowe Płockie wspólnie z Zakładem Językoznawstwa PAN zorganizowało w 1976 r. międzynarodową sesję naukową poświęconą Witoldowi Doroszewskiemu. Wzięli w niej udział uczestnicy Konferencji Ogólnosłowiańskiego Atlasu Językowego z ZSRR, Czechosłowacji, Bułgarii, Jugosławii, NRD, Austrii i Polski (m.in. Stanisław Urbańczyk, Mieczysław Szymczak, Barbara Falińska).

Współpraca płockiej inteligencji (zorganizowanej wokół Towarzystwa Naukowego Płockiego) z Zakładem Językoznawstwa PAN w Warszawie stanowi odniesienie do późniejszych refleksji językoznawczych

---

²⁸ H. Horodyska, *O dialektologicznych badaniach korespondencyjnych*, „Poradnik Językowy” 1958, z. 2, s. 57; H. Horodyska, A. Strzyżewska, *Metoda zbierania materiałów do „Atlasu gwar mazowieckich”*, „Poradnik Językowy” 1962, z. 1, s. 29–34.

²⁹ Zob. H. Horodyska, A. Strzyżewska, *Niektóre nazwy z zakresu hodowli zwierząt na północno-zachodnim Mazowszu*, „Notatki Płockie” 1961, nr 22, s. 23–27; L. Filipka-Wrzošek, *Gwara okolic Sierpca*, „Notatki Płockie” 1972, nr 2, s. 31–33; A. Gołaszewska, *Procesy osadnicze a nazewnictwo na północnym Mazowszu*, „Notatki Płockie” 1961, nr 21, s. 27–28; A. Gołaszewska, *Specyfika osadnictwa w powiecie przasnyskim*, „Notatki Płockie” 1963, nr 24, s. 24; H. Horodyska, *Dwa opowiadania z pogranicza mazowiecko-podlaskiego 1. „O snyce-rzu”, 2. „O zawistnej dworcy”. Z wędrówek dialektologicznych*, „Notatki Płockie” 1978, nr 2, s. 38–39; H. Horodyska-Gadkowska, *„Kobyli” kościół w Rokiciu. Wędrówki dialektologiczne po Mazowszu*, „Notatki Płockie” 1968, nr 5, s. 18–19; H. Horodyska-Gadkowska, *Kwoka. Z wędrówek dialektologicznych*, „Notatki Płockie” 1969, nr 3, s. 50–51; H. Horodyska-Gadkowska, *O najstarszych drogach wodnych na Mazowszu. Z wędrówek dialektologicznych*, „Notatki Płockie” 1969, nr 1, s. 30; H. Horodyska-Gadkowska, *Zagroba. Z wędrówek dialektologicznych po Mazowszu*, „Notatki Płockie” 1970, nr 3, s. 46–48; H. Horodyska-Gadkowska, A. Strzyżewska, *Niektóre nazwy z zakresu hodowli zwierząt na północno-zachodnim Mazowszu*, „Notatki Płockie” 1961, nr 22, s. 23–27; M. Kieffer-Kostanecka, *Nazwa Płocka – jego metryka*, „Notatki Płockie” 1966, nr 5, s. 8–11; M. Kieffer-Kostanecka, *Nazwy „Mazowsze” i „Płock” w świetle nauki współczesnej*, „Notatki Płockie” 1969, nr 4, s. 23–25; M. Kieffer, *O pochodzeniu nazwy „Płock”*, „Notatki Płockie” 1956, nr 2, s. 2–4; H. Kostanecka, *Dyskusja o nazwie Płocka*, „Notatki Płockie” 1956, nr 1, s. 22–23; J. Kowalewski, *O nazwie Mazowsza*, „Notatki Płockie” 1956, nr 2, s. 19–20.

prowadzonych przez badaczy z polskich uczelni, m.in. Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Łódzkiego czy Mazowieckiej Uczelni Publicznej w Płocku.³⁰

---

³⁰ Np.: M. Świtała-Cheda, *Słowotwórstwo rzeczownika w gwarze Proboszczewic koło Płocka*, Łódź 2012; A. Grażul-Luft, *Analiza wybranych leksemów – pojęć polityczno-społecznych – na podstawie tekstów współczesnej prasy polskiej*, praca doktorska, Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, 2014; A. Grażul-Luft, *Egzotyczne superjedzenie i polski superfood – o internacjonalizmie superfood w języku polskim*, „Poradnik Językowy” 2018, z. 5, s. 91–98; A. Grażul-Luft, *Czym nie jest start-up – o definicjach internacjonalizmu w języku polskim*, „Poradnik Językowy” 2019, z. 5, s. 79–88; A. Grażul-Luft, *O ewolucji znaczeniowej wyrazu zdalny w dobie pandemii koronawirusa*, „Poradnik Językowy” 2020, z. 8, s. 81–92.